

بیمارستان شهید دکتر قلی پور بوکان

راهنمای مراقبت از فیستول و گرافت دیالیزی

Fistula And Graft

تهیه کننده:

سلیمان پوررشید

کارشناس ارشد پرستاری

سوپروایزر آموزش سلامت

مجید زاهدی

سرپرستار دیالیز

تایید کننده: دکتر کریمی

متخصص داخلی

کد سند: HEUBQH 229/1

تاریخ تدوین: ۱۴۰۵/۰۲/۲۰

واحد آموزش پرستار و پیگیری: ۲۹۱

۰۴۴۴۶۳۳۰۷۰۱ - ۴

-فیستول یا گرافت را نخارنید تا خراشیده نشود. ناخن های شما می تواند منبع عفونت باشد.

-پرستار باید محل فیستول یا گرافت را قبل از وارد کردن سوزن ها با محلول ضدعفونی کننده تمیز کند. بعد از ضدعفونی به محل فیستول یا گرافت خود دست نزنید.

-هنگام کار با فیستول یا گرافت پرستار و بیمار باید نکات ایمنی (ماسک و دستکش) را رعایت نمایند.

-در طی دیالیز به سمت محل فیستول یا گرافت سرفه یا عطسه نکنید.

-اگر بعد از خارج کردن سوزنها، خودتان روی فیستول یا گرافت را ننگه داشته اید، یک دستکش تمیز بپوشید و از گاز تمیز استفاده کنید.

-از پوشیدن لباس های تنگ که باعث فشار به محل فیستول و گرافت می شود؛ خودداری کنید.

-در دست دارای فیستول و گرافت از بستن ساعت و دستبند خودداری کنید.

-موقع خوابیدن مواظب باشید که فشاری به ناحیه فیستول و گرافت وارد نشود.

-از بی حرکتی مداوم دست فیستول دار یا دارای گرافت خودداری کنید.

-از خوردن داروهای پایین آورنده فشار خون بدون مشورت با پزشک معالج خودداری کنید.

-از کندن پوسته های محل فیستول یا گرافت خودداری کنید.

رفرنس:

پرستار و دیالیز/ گروه نویسندگان وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، معاونت سلامت، مرکز مدیریت پیوند و بیماری های خاص داگراس، جان تی، بلیک، پیتر جی و همکاران، دیالیز، ویرایش سوم

-علائمی مثل بی حسی، خارش شدید، درد، عفونت و یا هر نوع برجستگی غیر طبیعی را به پزشک یا پرستار دیالیز خود گزارش کنید.

-وسایل بالاتر از ۲ کیلوگرم را با دست دارای فیستول و یا گرافت بلند نکنید.

-موی دست دارای فیستول و گرافت را با تیغ شیو نزنید.

-در فواصل بین دیالیز، جهت جلوگیری از خشکی پوست محل فیستول، از پماد مرطوب کننده استفاده کنید.

-در صورت کبودی محل فیستول و یا گرافت روز دیالیز از کمپرس سرد و روزهای بعد، از کمپرس گرم استفاده نمایید، مراقب باشید مستقیماً روی فیستول یا گرافت کمپرس نگذارید.

-بهتر است جهت جلوگیری از خونریزی تا چند ساعت پس از دیالیز حمام نروید.

-ناحیه فیستول خود را قبل از دیالیز با آب گرم و صابون و بعد از دیالیز با آب سرد و صابون شستشو دهید.

-هر روز عملکرد فیستول را با گذاردن آرام دست بر روی فیستول و یا گرافت کنترل کنید. کاهش احساس لرزش و از بین رفتن نبض نشانه از کار افتادن فیستول و یا گرافت است؛ که باید سریعاً به پزشک مراجعه کنید.

-جهت افزایش عمر فیستول و یا گرافت در تغییر محل ناحیه تزریق سوزن ها در هر جلسه دیالیز با پرسنل، همکاری نمایید.

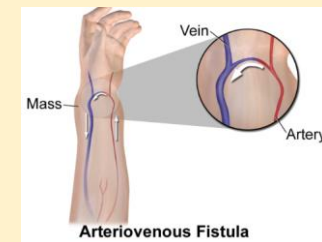
مددجوی گرامی: نارسایی مزمن کلیه با محدودیت هایی همراه است، اما با مراقبت از دسترسی عروقی، تغذیه مناسب، فعالیت بدنی و مصرف صحیح داروها و با امید و نگرش مثبت می توانید زندگی فعال و پرباری داشته باشید.

وقتی کلیه ها نارسا می شوند، مواد زائد و آب اضافی در بدن تجمع پیدا می کند. برای دفع این مواد، همودیالیز (دیالیز خونی) انجام می شود. خون شما از طریق دسترسی عروقی ایجاد شده به سمت دستگاه دیالیز حرکت می کند پس از عبور از صافی های خاص، تصفیه شده و به بدن شما باز می گردد.

برای دیالیز سه راه دسترسی عروقی (اکسس عروقی) وجود دارد (فیستول، گرافت و کاتتر موقت یا دائم)

فیستول **Fistula**:

فیستول با ایجاد ارتباط بین شریان و ورید مجاور، حوضچه ای با جریان خون سریع تر و دسترسی بهتر را فراهم می کند. فیستول نسبت به بقیه روش های دسترسی عروقی، بهترین انتخاب برای همودیالیز می باشد.

برای ایجاد فیستول یک جراحی کوچک مورد نیاز است. مج دست یا آرنج بهترین محل برای ایجاد فیستول می باشد.

مزایای فیستول

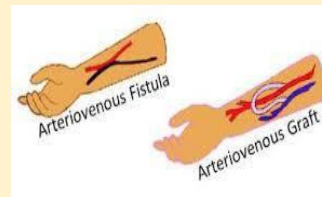
- طول عمر آن زیاد است.
- مستعد عفونت نیست.
- جریان خون بسیار خوبی فراهم می کند.
- احتمال لخته و انسداد آن خیلی کم است.

معایب فیستول

- بعد از جراحی به ۱ تا ۴ ماه زمان نیاز دارد، تا قابل استفاده شود. (به اصطلاح "برسد")
- لازم است هر بار به فیستول سوزن زده شود.

گرافت **Graft**:

گرافت مانند فیستول است و دومین انتخاب دسترسی عروقی است. با این تفاوت که بین شریان و ورید مجاور، به وسیله یک لوله مصنوعی ارتباط برقرار می شود.

مزایای گرافت

- بعد از آماده شدن، جریان خون بسیار خوبی دارد.

معایب گرافت

- نسبت به فیستول طول عمر کمتری دارد.
- بیشتر از فیستول مستعد عفونت می باشد.

- بعد از جراحی، حداقل دو هفته زمان نیاز دارد.
- مستعد تشکیل لخته است.
- لازم است هر بار به گرافت سوزن زده شود.

نحوه مراقبت از فیستول و گرافت

- برای اینکه جریان خون مناسبی به فیستول یا گرافت برسد روزهای اول بعد از عمل از افت فشار خون جلوگیری کنید. در صورت افت فشار خون، دراز کشیده و پاهای خود را بالاتر از سطح بدن قرار دهید. در صورت اسهال و استفراغ و پایین آمدن شدید فشار خون سریعاً "به بیمارستان مراجعه کنید.

- علائم عفونت مانند قرمزی، تورم، تب، درد شدید و نشخون را حتماً به پزشک معالج اطلاع دهید.

- بعد از ایجاد فیستول یا گرافت، برای جلوگیری از تورم، تا چند هفته عضو را بالا نگه دارید.

- ۴-۵ روز هیچ کاری را با دستی که در آن گرافت و فیستول گذاری انجام شده است، انجام ندهید.

- جهت بالا بردن کارایی فیستول و یا گرافت، روزانه ورزش هایی (فشاردن توپ پلاستیکی یا خمیر مجسمه سازی) را به طور مرتب انجام دهید.

- برای شروع همودیالیز از طریق فیستول و یا گرافت از پزشک معالج اجازه بگیرید.

- برای کشیدن بخیه محل جراحی با پزشک مربوطه هماهنگ شوید.

- از دست دارای فیستول و گرافت، خونگیری و یا کنترل فشار خون انجام نشود؛ زیرا ممکن است سبب پارگی آنها شود.